

Показчик основних мотивів, тем і метафоричних номінацій

Метафорична номінація померлого	<p>Пташиний код: зозуле (зозуленько, зазульцю, зозулько (рябая, рябенька, сивенька, золота)), пташечко (птасю), голубе (голубчик), голубонько (часто сивесенька) (голубочко), соколе (соколику, соколоньку), утінко (утюночка), соловейко (соловеечку), орле, лебедочку (лебедоньку), горлику, канарейку, ластівко (ластівочко, ластовонько), павочко, перепілочко, горличко.</p> <p>Тваринний код: рибонько (рибонько, рибцю), пчілочка.</p> <p>Рослинний код: виноградочку, вишенько, черешенько, тополечко, калинойко, тополе, рожа (червоная, повная), фіалочко, чорнобривець (чорнобривчику), маківка (маківочко), дубочку (дубе (кучеравий)), яворочок, рябино. щипочко, галузочко, зерничко, колосочок, насіннячко, яблучко.</p> <p>Соціальний (професійний) код: хазяїну, господарю, пастуше, косаріку (косярю, косарю), ратаю, руботнічок, молотильник, копильник, кидальник, плугатирю, пастуше (пастушок), погоничу. швачко, господине, прядко.</p> <p>Анатомічний код: ручки, ножки, серденько, головонько, волоси, утроба, брови, губи.</p> <p>Смаковий код: солодкий (солоденька, солоденечкий, солоденейкий), сахарний.</p> <p>Хронологічний код: п'ятінко (матір).</p> <p>Астрономічний код: сонце (сонечко), місячик, зоря (зірочко).</p> <p>Предметно-речовинний код: золото (золотко), золотий (золотенький, золотісінька, найсрібнісенька).</p> <p>Морально-етичний код: правда (правдочка, правдонька), слово, покровонька, порадонька, розкіш.</p>
Пряма номінація	<p>Синоньку, синино, сининонько, синочок, сининка. Братинонько, братина, браток, браточок, братику.</p>
Заклики-спонування до померлого	<p>Устань же порятуї мене, Пригорни своїх діток маленьких (№ 271). Та ше до мене промов хоч слово, Та ше мені шось скажи, Та ше мене шось порадь /.../ Та промов хоч слово (№ 871). Та подивиться, скільки до вас гостей понаходило. Та чом вы не встаєте, Та чом вы, мій таточку, не промовляєте, Та чомь вы не вытаєте? (№ 42). Та чо ти сі не обізвеш (№ 871). Не встаєш, не гостиш! (№ 893). Устань же, моя дружыно! Порадь, як мени горювать (№ 80). Устань и пидвыдысь, и свою головоньку пидвыды (№ 161). Ой моя ненька, та встань, Хоть промов словечко до своих диток, Да скажи, як нам распорядяться... (№ 187). Ой встань же, моя матінко, та поглянь, Скільки до тебе гостей поприходило. Вставай, мамо, вставай та порядок давай (№ 263).</p>

	Ой встань, матінко, і послухай, Як твої діточки плачуть по тобі (№ 580).
Докори	А ти нікому нічого не кажеш, Не встаєш, не обзиваєшся... Вже ми більш не побачимось, Хіба на тому світі! (№ 736).
Тема належного спорядження	Дітинко моя, ластівочко моя, Повідж ми, чи всьо-м ти выладила? Може-м ти щось забыла датки? Накажи ми, дітинко, може, щось-ім ти так ни дала? Може-м ти ни так постелила? (№ 847).
Прохання «забрати»	Та прийди-прилини з чужої сторони, Та мене до себе забери (№ 409). Лучше прийми і мене, забери з собою, ніж я маю мучитися без тебе! (№ 986). Моя риднесенька, заберай мене безсчастную с собою (№ 20). Та й містечко прибирайте, та й нас з собою забірайте, Шоб і ми тут не горювали і не скиталися (№ 350). Пробирай для мене містечко та забери й мене до себе (№ 413).
Мотив <i>передати вітання</i>	Мій сыночку, понеси же ты наш поклон дидови й баби (№ 23). Та моя матінко, то зйдіться з батечком близенько, Та передайте привіт від мене низенько (№ 323). Та передай привіт татові й мамі (№ 437). А передай татко привет, А пердай сестричкам привет, Шоб на мене не сердилися... (№ 638).
Прохання до померлого приснитися	Може, ты, мой сыночек, во сне приснишься? Так я тоди на твое личенько подывлюся (№ 518). Ой коли б хоч приснилась коли-небудь нам, моя матінко, Бо ми ж тебе вже більш так не побачим (№ 580). Хоч би ти во сні мені приснилась, щоб я не журилась. Хоч би я тебе во сні побачила, Щоб я без тебе не скучала (№ 592). А шо ж ти не приснився мені, Та чи ти з Іванком балакала, Та чи зестрілася та зе своєю дружиною. Я ж протів нічого не сказала поганого. Іваночку! І ти мені не приснився (№ 790). Оби-сь ми ся хоть приснила, Оби-сь ми ся хоть привиділа. Сестричко моя, сестричко, Я тебе бду вызиратки, я тебе ся ни бду боятки (№ 853). Хоч приснився мені та розкажеш мені, як тобі там. Ой, дожидай же, мене, мій синочку, до себе в гості, Приготуй і мені біля себе містечко. Ой Боже мій! (№ 1085).

Показчик основних мотивів, тем і метафоричних номінацій

<p>Мотив <i>збереження пам'яті</i></p>	<p>А ми вік вічне будем бідувати та тебе споминати (№ 1105). По чім же я тя буду пам'ятати, моя ж ти Ганусюнейко? (№ 817). На що ж глянемо – споминать тебе будемо И будемо плакати! Ми ж до твого слідочку припадуть будемо И споминати тебе будемо! (№ 109). Де я твою роботоньку знайду – все буду тебе споминати. Йой моя Ірюсю, Та ти ни будеш мала свої матіноньки, Та вона така молоденька, Та ти ї не будеш памітала (№ 867). А ніколи ж ви його не побачите й голосочку його не почуете. Ще то ласка Божа, що хоч на портрет зняли, Хоч пам'ятку будете мати, який батько був (№ 1099).</p>
<p>Мотив <i>прославлення померлого</i></p>	<p>Та тепер же я буду тебе день і ніч споминати, Та все свою гірку долю проклинати. Та ти ж у мене був ласкавий, та ти ж був привітливий, Та я ж од тебе ні одного худого словечка ни чула (№ 197). Дитино моя чорнобривая, яка ж ти була уродливая! Ой брови ж мої, тонесенькіі, як забути вас ріднесенькіі! Ой губи ж мої, дуже блідніі, як забути вас мині бідніі... (№ 968). Який же ти був хороший, Та такий же ти був додільний, Та ти так робив, хазяїнував... (№ 433). Та ти нам такий був добрий, Та ти нам так всьо помагав Та ти мі ніколи не лишив, Жби-с до мене ни ступив, Йно шораненька питав, Шо буду робила, Чи ти шо привезти. Та ти мі так всьо слухав (№ 870).</p>
<p>Мотив <i>нестачі померлого</i></p>	<p>Ой хто ж то буде ті книжки читать? Ой хто ж то буде екзамен здавать? Ой хто ж то буде в церкві так гарно чигать? Ой хто ж то буде похвальні листи получать. Ой хто ж то буде так тонко в церкві співать? Ой с кого ж то люди будуть дивувать? (№ 968). Тут то твоє місце порожне, Тут то твоя ложічка стоїт (№ 1031). Ой, да я ж тобі плаття нове купила, Я ж тобі те... (№ 755). Ой хто ж твої сорочки буде одягати, дитина моя. Хто ж ботиночки носитиме (№ 1083). Чужи диты бигатымуть, а тебе не буде (№ 23). Як же я буду переносити, коли буду бачити, Що всі твої подруженьки гуляють, а тебе немає, Як я забуду тебе? (№ 1084).</p>

	<p>А я ж піду в місто — повно людей, а тебе нема серед них. А я ж гляну на твою хату, а там вже тебе нема (№ 1097).</p>
<p>Мотив <i>прощення і прощання</i></p>	<p>І прости мині, може, я тебе, моя дитиночко, не доглянула (№ 207). І прости ж мене, татусиньку, і помилуй мене, і пожалуй мене. Може, я коли на тебе розсердилась, а може я коли ні послухала тебе, До прости ж мене, мій татусиньку (№ 245). Да прости, Може, тебе обідили, Може, не послухали, Мо' що, прости нам (№ 794). Прости за все, прости, моя рідненька мамочка, Мамочка, прощай... (№ 343) Прощайте таточку і простіть нам, може, що вам коли сказали (№ 1148). Прости мені, може, я чим тебе обідила, Прости, мій дорогий, прости, прости. Прощай, моє золото... (№ 340). Ти прости мені те, що я перед тобою виновата, Та нехай же там тебе Господь пріме і мене ожидає (№ 744). Мамцю мої, а простіть же мене, що я вас догнала щось-нибудь. Простіть, мамцю! Просіть Бога, щоб і Бог простив (№ 982). Да не ображайся на нас, Що ми тебе не врятували (№ 711). Мабуть, синоньку, обіжаєса, Що не вратувала, Що й не спасла (№ 740).</p>
<p>Мотив <i>невчасної смерті</i></p>	<p>Ой куда ж ти напроїв лета влетаєш? Ой чого ж ти напроців лета ўцекаєш? А маточко, ластовочки улетають, А всякіє ж пташечкі ўлетають, А ти ж, матко, куда ж ідзеш напроців лета? (№ 606). Моя дитина, моя голубочко, Та літєчко іде, та гарно та весело. Та усі комашички оживають, Та цвіточкі расцвітають! А ти ж, моя дитиночко, убіраіся! /.../ Та комашички на зіму замірають, А на літо ж і комашички оживають, І цвіті росцвітають, моя дитиночко! А ти уже віттиль і не вернися! (№ 218). І цвіті цвітут, І комашички оживають, І соловейки шебечуть, І зузуленьки кують... (№ 219). Зіма іде, і хліба нема, а ви собі лежите /.../ Ох цвіток мій дорогий, Ти ж росцвівся та й скоро обпав (№ 240).</p>

Показчик основних мотивів, тем і метафоричних номінацій

	<p>Весна йде, трава росте, А ти такий молодий йдеш в землю гнити! (№ 877). Да навесні всі корінчики одходять, а ти умираєш (№ 588). Дочко моя, недогодована моя!.. /.../ Я ж то тішилася тобою та доглядала тебе. Що ж се тепер станесе з тобою... (№ 972). І ни вмер же ти тоді, як був у поміху, А вмер тепер, як став всім на потіху... (№ 196). Та нашо ж ти нас покинув, бізо время загинув? Та ти ж був наш помошник, та ти ж був наш кормилиць! (№ 197). Та тільки утром розцвілася, а вдень і цвіток опав (№ 348). Хто ж мені буде порядок давать, Хто ж мене буде і поражать так, як ви поражали? (№ 211). Як тебе без пори забрало, О мій синочок молоденький! (№ 786). Без пори ж тібе одірвало, Без пори зламало, Ой синопка, ох дорогой! (№ 787). Ни час было іщи вам ся від нас забирати (№ 844). Наша дитина, наша рідная! Наша молоденькая, Наша безпірная (№ 793).</p>
<p>Мотив <i>нетипової поведінки померлого</i></p>	<p>Прийшли до тя в гості, Не встаєш, не гостиш! (№ 893). Всі ваші сусідки прийшли, Вы з ними ни говорите, Та й вы ся ниг[г]да ни любили гніватки (№ 844). Ты ни любила так довго спатки. А чого-сь типирь так заснула? (№ 847).</p>
<p>Тема незавершеності і мотив <i>незакінчених справ</i></p>	<p>Яблочко мое недоспілое, Ягодка моя незрілая! Недоспівши ты от мене откотилося (№ 515). Яблучко мое незрілое! (№ 764). Поговори зо мною, порадь мене у недоумних літох! (№ 822). Ей діти мої недотішені (№ 923). Дочко моя, недогодована моя!.. (№ 972). Дитиночко моя, недогуванная, недоплеканная (№ 983). Діти мої недорослі! Я вас не вигодувала, Не дочекалася в люди (№ 992). Боже, Боже, і нашо воно тобі, коли воно недогудоване, Воно недоплекане, недоросле? (№ 983). Отаку нещасну, отаку безталанну мене, матюнку, покудаете, Отаку недосугу, отаку й недолугу, моя матюнко!.. (№ 508).</p>

	<p>А ти ж мене не догодувала... А я ж у тебе недорослая, А я ж у тебе недогодованая (№ 611).</p> <p>Братики мойи недолуги, братики мойи недосугы! (№ 509).</p> <p>А я ж сама слаба й недолуга, а діти недорослі (№ 1103).</p> <p>Та я с тобою не нажылася и не наговорила (№ 82).</p> <p>Я ж на вас ни надиви'лася, не наслужи'лася (№ 991).</p> <p>Я ж тобою не налюбувалася, А я ж тобою не натішилася, Я ж на тебе не надивилася! (№ 1000).</p> <p>Я ж тобою не натішилася та не нарадувалася, А ти так скоро вбираєшся од нас!.. (№ 1089).</p> <p>У мене все було готове: и посіяне, и погоране, А тепер куды не повернусь – все тебе згадаю. Чом ты мене не розпорадыв, не порадыв, шо буду я робиты? (№ 15).</p> <p>Хто ж нас до путя доведе? (№ 16).</p> <p>Осталыся мои плугы, мои волы... (№ 17).</p>
<p>Тема <i>важка доля сиріт</i></p>	<p>Хто розчеше мені коси й головоньку змиє? (№ 414).</p> <p>Та хто ж їх буде доглядать так, як ти доглядала? Та хто їм буде головочку змивать, Та хто їм буде рубашечку перемінать? (№ 214).</p> <p>А хто нас, мамко, буде шкодова́ть. А мамко голубко, А хто нас будет до себе тулити, А хто нас буде глядети, А хто нас буде розчэсывать? (№ 642).</p> <p>Хто ж мині типерь головоньгю змиї (№ 938).</p> <p>Хто ж їх обчісти, хто ж сорочечку злади, Хто ж їм істочки зготови? (№ 962).</p> <p>Хто діти буде чесати, Хто їм головку змиє, Хто буде вбирати їх, А хто сорочечку шити? (№ 1067).</p> <p>Ви то мині не раз сшили сорочечку тай головку змили, оборточку купили. Ви то мене не раз убрали файно. Я то не раз війшла мижи люди, так як люцка дитина. Я то вже тепер пропала бідна сирота та нищіслива (№ 1037).</p> <p>Ходьомте додомочку та змию я вам головочку. Та я змию, розчешу, все вам, мамочко, розкажу (№ 479).</p> <p>Хто нас буде радити, хто нам буде помагати, Хто нас привітає, розпитає, як рідна мати? (№ 1162).</p> <p>Ой з ким же я буду радитись, Ой до кого ж я й буду хилитись, Ой хто ж мені буде пораду давати (№ 691).</p>

	<p>Хто ж мене навчит? Хто мене нарадит? Хто нас потішит? (№ 796).</p> <p>Хто ж мене типирь розвеселит, Хто ж до мене типирь заговорит? (№ 862).</p> <p>Ой ўстань, господарю', ўстань І діточкам своїм пораду дай (№ 936).</p> <p>Хто нас буде навча'ти, Хто нас буде пора'жати! (№ 5).</p> <p>Хто ж мене типер розвесели, Хто ж мене сумненьку потіши, Хто ж дьидичка потіши? (№ 963).</p> <p>Та хто нас буде вытать, Та хто нас буде виглядять так, як вы нас выглядалы та нас выталы? (№ 65).</p> <p>А хто ж мене буде стрічать, А хто ж мене буде випроводжать? (№ 768).</p> <p>А ти ж то, бувало, с поля ідеш, А діточки тебе стрічають: татку, татку! А кого ж тепер вони будуть стрічати? (№ 899).</p> <p>Да хто тепер нам буде робыты, хто ж нам буде орати, Хто ж нам буде сіяты и хто хозяйство прыглядуть, як ты нам прыглядыв? (№ 28).</p> <p>Хто ж нам буде орати, Хто нам сіяты, Хто нас буде годувати, Хто нам буде гроші заробляты? (№ 1088).</p> <p>Да ви не думали, що вам орати, да ви не думали, що вам сіяты. Да ви не знаєте, як коло волів ходити, Да ви не знаєте, як плуги ладити. Да ви пійдете в млин, дай млина не повернете, Дай ми будемо з вами без муки седіти (№ 535).</p> <p>А хто нам буде поле орати, А хто нам буде дрова возити, А хто ж нам буде дрова й рубати? Як ми будемо й без тебе жити, А хто з нами буде й корівку доглядати, А хто нам буде випасати, А хто нам буде сіно косити? (№ 711)</p> <p>Та буде нас по горах, буде и по долинах, И по усих украинах (№ 32).</p> <p>Да буде нас, матинко, всюды: И по горах, и по долинах, И буде нас, матинко, и по чужых украинах... (№ 174).</p> <p>Чужі діти мають батька та пораду, А мои будуть по-під плоти сидіти (№ 900).</p> <p>Та чужі ж діточки будуть гуляты та нас бити, А нам не буде до кого пожалітись, до кого прихилитись (№ 325).</p>
--	--

<p>Потреба прихилитися</p>	<p>Ой до кого ж я й буду хилитись, Ой хто ж мені буде пораду давати? (№ 691). Да нема до кого прихилитися (№ 739). Я й ни знаю, до кого ж міні хилитис: Чи міні до твєї родні, чи до меї? (№ 687). А до кого ж я прихилося? (№ 1140). До кого мени, моя матинко, хылытця? Чы мени до сухого дуба, Чы мени до холодной стины? Чы мени, моя матинко, до чужои чужыны? Та сухой дуб не розивьется, Чужый батенько не обизвется. Та холодной стины не розигрію, Та чужа матинка не пожаліє (№ 59). Та до кого я і прихилося? Та прехилося я до стіни, то і стіна нахилитця. Та прийду я до рідного і братіка, і братік не дивитця (№ 212). Прихилимось до билиночки — Билиночка не двинеця, Прихилимось до чужої матіночки — Вона й не 'бмовицца (№ 261). До кого ж я прихилося? Одна стіна — глуха, Друга стіна — німа, Третья стіна — холодная, А лягаю спать голодная (№ 322). А до якої ж я, мамо, яблуньки не прихилося, Та вона ж від мене відхилитися, Та до якої ж я сім'ї не притулюся, Та вона од мене відвернется (№ 367). Увійду я в хату та й стану, До тієї стіни не прихилося, а до тієї не дістану. У хаті чотири стіни, а я п'ята, Яка ж моя доленька проклята (№ 394). Кому ви нас уручаєте? Чи ви дубові сухому, Чи ви батеньку чужому, Чи холодній стіні, Чи чужій, мій таточку, чужині? Сухий дуб, мій таточку, не розів'ється, А чужий батенько до нас і не обизвется, Холодна стіна не гріє, А чужа чужина не пожаліє. Та лучче ж мені, мій таточку, важкий камінь котить, Ніж чужому батенькові годить. Та я чужому батенькові зроблю ділечко, то й переробиться, А скажу словечко, та й переговориться. Та моє ділечко, мій таточку, не в лад, Та моє словечко не так (№ 329).</p>
--------------------------------	---

Показчик основних мотивів, тем і метафоричних номінацій

Потреба поради	<p>Хто ж мене тепер буде поряжать, Хто мени порядок давать? (№ 79).</p> <p>Та хто ж нам порядок даватиме? Хто нас в толк производьтыме? (№ 50).</p> <p>Хто нас буде доглядати? А хто ж за нами обстане? (№ 797).</p> <p>Що ми тепер почнемо без вас, Хто нас тепер на дорогу наведе? (№ 907).</p>
Втрата годувальника	<p>А тепер хто нас напоє, накорме? (№ 21).</p> <p>Тепер нікому буде нас годувати, та тепер нікому буде косить і пахати. Та нікому ж тепер буде худоби доглядати! (№ 197).</p> <p>Хто нас будэ хлібом годувать, хто будэ сіно косить, Хто будэ худобку годувать й нас діток доглядать? Хто будэ за водою ходить? Хто будэ нас од ворогів оборонять? (№ 543).</p>
Тема неможливості догодити чужому батькові	<p>Та я гожу, та своим дилечком не вгожу. Та я що не зроблю, То мое й ділечко перероблене, А я що й не скажу, То мое й словечко переговорено (№ 40).</p> <p>Та я ж чужу роботу що зроблю – тай не так, Та я чужым людям що скажу – то мое словечко не в лад. Та мое дило перероблюють, Та мое словечко переговорюють (№ 73).</p> <p>А нам же тепер, татусеньку, треба чужым людям годыты, А нам треба чужее дилечко робыты... Да мы що зробылы, нещасны сыроты, да наше дило – не в дило. Да мы що скажемо – да наше слово не в слово, Наше дило переробленое и слово переговореное (№ 175).</p>
Мотив пошук альтернативної заміни	<p>Пидемо до дядька – у дядька свои диткы, Да не порадять мене, нещасной сыриткы. И в титкы свои диткы, Та не порадять мене, нещасной сыриткы (№ 17).</p>
Мотив недоля удови	<p>А ти ж вмер, а мені шестеро дітей покинув. А що я з ними, малими, робити буду? А хто їх годуватиме, А хто на них зароблятиме? (№ 1160).</p> <p>Що ж тепер я буду робить з маленькими диточками-сыротятамы? Хто тепер нас зодягне, зобує, хто нас прогодує? Та хто ж тепер хозяйство буде доглядать, худобу зберегать? Чужий чоловік рано встане, та на степ поиде... (№ 19).</p> <p>А на кого ж ти мене з дрібними дітками покидаєш? А що я з цим кукілем дрібним буду робити, Яку ж я їм раду й пораду дам (№ 1103).</p> <p>Та розсипався кукіль по горах, по долинах, Та розійшлися діточки по безрідних країнах (№ 395).</p> <p>На кого ж ти мене лишаєш з тим кокілем дрібним? (№ 900).</p>

	<p>Як мени жыть, як мени горювать? И як мени тих диток воспытать? Чы мени в строки наймать, Чы мени в годы наймать? И мои диточки, мои сыриточки, Кто ж вас буде годувать, И хто вам буде порядочок давать, И хто вас буде воспытать, И хто над вами батькувать? (№ 85).</p>
Мотив <i>занепад господарства</i>	<p>Ох твое поле не оранэ, твоя ніва не вубрана! Хто ж буде ту роботу робить? (№ 539). Та хто ж наших діток буде кормити! Та хто ж їх буде зодягати, Та куди ж я буду їх дівати!.. /.../ Та хто ж тепер нам буде хліба добувати (№ 198). Та хто ж їх буде годувать, та хто ж їх буде доглядать, Та хто ж їх буде за ділечком посилать? Та я ж їх посилатиму, та вони не послухають мене! Та хто ж тут буде раненько вставать, Та хто ж у цьому двору буде порядочок давать, та за ділечком посилать? (№ 223).</p>
Турбота про старість, про власний похорон	<p>Скажи мені, синку, хто мене догляне і батька старого, Хто нас прогодує і хто похороне (№ 416). Хто нас поховає, хто заплачи за нами, хто нас поминати буде? Хто нам на могилі посадит барвінок та рутку зелененьку? (№ 977). Хто ж мене тепер стару утишать буде, Хто мене догляне, поховає... (№ 27). Хто ж мене на старі літа обійде, поратує? (№ 823).</p>
Мотив <i>самотності</i>	<p>Всі діти мами мают, Но я бідна сирота не маю (№ 796). Люди дітей женять, заміж отдають, А я тільки в землю ховаю (№ 983). Залишаюсь я одна-однісенька, як билина в полі (№ 1101). Я самесенька, як палець (№ 739). А в нас же є діти, а вони ж по світі, а я одним одна (№ 1126). А я ж одна, а до кого ж я тепер прихилюся, до кого пригорнуся? (№ 1132) Та нащо ты мене саму покынув одну? (№ 190). На кого ж ти мене покинула саменьку в хати? (№ 700). Та куди ж не піду – кругом сама, Та нігде ж нікого у мене нема (№ 273). Я ж отуманію з горя й самотини (№ 1160). Ныма у мене ны ридного, ны вирного (№ 161).</p>
Метафорична номінація смерті	<p>I. <i>1. Відділення від сім'ї:</i> Нащо ты мене нещасну бросыла, Нащо ж ты мене, моя ненько, безщасну покынула? (№ 3).</p>

	<p>Та нащо ж ты нас покидадаєш, сиротами зоставляєш? Та кому ж ты нас поручаєш? (№ 18).</p> <p>Куды ж вы, мои диточки, полыните, И куды ж вы поплывыте, И в яку стороночку понесеш свою головочку? (№ 102).</p> <p>Без пори ж тебе одірвало, Без пори зламало (№ 787).</p> <p>Нащо с-ся так скоро відирвала? (№ 892).</p> <p>Нащо ты нас, матинко, породила, да сиротами определила?.. (№ 174).</p> <p>Шо ви нас, мамко, сирітков лишили? (№ 897).</p> <p>Ци не міг ти з нами жити, А лишив мене вдовицьов і діти сиротами. Нащо ж ти мені таке мня дав, що ти мене вдовою назвав? (№ 981).</p> <p>Нащо ти мене пустив на світ Божий горювать і по світу скитатця? (№ 7).</p> <p>На що ж т имени такую несчастну, гирку долю вдила?.. (№ 29).</p> <p><i>2. Збір у дорогу:</i> Да куди ж це ти, синочку, йдеш, Да куди ж це ти вибрав доріженьку (№ 757).</p> <p><i>3. Емоційна зміна:</i> Чого ты на нас розгнівився? (№ 19).</p> <p>Та на кого такый гнів великый положылы, Чы вы на матинку, Чы вы на своих сырит малесеньких? (№ 37).</p> <p>На кого ты розсердылась, На кого ты розгнівывлась? (№ 51).</p> <p>Та чого ж ти ни захотів жити? (№ 196).</p> <p><i>4. Прагнення 'нової хати':</i> Якои ты смутной, невеселой хаты забажав, Що витер не завіе и сонечко не зогріе (№ 80).</p> <p>Я ж не думала, що ты будеш такой смутной, невеселой хаты бажати (№ 92).</p> <p>Чого ж ты не хочешь у сій хати жыть? Якойи ты забажав: новойи да темнойи, Невеселойи да невиднойи. Вона й без выкон, вона й без дверей, И смутна й невесела! (№ 182).</p> <p>А ти йдеш в таку темненьку хатину, — Де сонечко не засвіти (№ 869).</p> <p><i>5. Зміна одягу на святковий:</i> Куды ты убралась, куды ты нарядылась (№ 51).</p> <p>Куды ж вы выбираетесь, и куды вы выражаетесь? (№ 76).</p> <p>Куди ти це вбралася, а куди ж ти спорядилася? (№ 254).</p> <p><i>6. Нетиповий фізичний стан:</i> Чом ты мини словечка ны промовыш, Чом ты мене не порадыш? (№ 162).</p>
--	---

	<p>І склепилися очі твої, І згорнулися й руки твої (№ 234).</p> <p>А тепер ти лежиш і мовчиш І оченята свої не розплющиш (№ 267).</p> <p>Ой чого ж ти очееньки свої закрив і рученьки зложив (№ 270).</p> <p><i>7. Влаштування «сумного свята», «сумного весілля», «сумної гостинки»:</i> Та який же ты нам невеселый празднычок зробив (№ 23).</p> <p>Нащо ж ты мени таку смутну свадьбу зробила? (№ 110).</p> <p>Та нашо ж ты зробив нам празник такий смутній і невеселий?.. (№ 221).</p> <p>II.</p> <p>Не стало моеи зозуленьки! (№ 3).</p> <p>Чужи диты бигатымуть, а тебе не буде (№ 23).</p> <p>І не буде нам ніякої радості (№ 965).</p> <p>Ой я ж на вас не надивилась, а я вас більше не буду бачити (№ 1140).</p> <p>Коли до ня письмо напишеш? Вже ся наші письма покінчили. Ни блеме една до другої писатки, ніт (№ 855).</p> <p>Де ж тії витры набралисья, що вышеньку зломьлы? И де ж вони набралисья, що на вышеньки лысточкы оббылы? (№ 107).</p> <p>Моя донечко, моя рожа повная! Як же ты зацвила и скоро отцвилась и обсыпалась... (№ 169).</p> <p>Ох одірвалось сердечко Та воно ж і не загоїться (№ 351).</p>
<p>Мотив похорон — весілля</p>	<p>Зятю мій, мураво моя зелена!.. Подивися на свою молоду смутну та невеселу (№ 970).</p> <p>Чого ж твоє весіллячко смутне та невеселе, Зятю наш земляний! Коли ми тебе бачити будемо? За людськими музики грають, За нашими — дзвони розбивають (№ 997).</p> <p>Доню, доню, що ты наробьла? Яке ж твоє весілля невеселе... Зибрала дружечек для плачу та голосу. Одружилась ты з ямою сырою, крышкою гробовою (№ 27).</p> <p>Ци файно-сьме тя на вісіля выладили? (№ 853).</p> <p>Невисткы мои неубираны, Невисткы мои несподиваны! Сыну мій, князю дорогій! Шо я тебе дожыдала женьть, як и люде, Та я й не дождала (№ 93).</p> <p>А ти будеш опходити весіле таке несподіване (№ 1050).</p> <p>Ох моя княгино, На посаг не садовльоне! (№ 683).</p> <p>Ой чого твоє весілля таке невеселе, Ой чого твої дружкы та бояры не танцюють,</p>

	<p>Ой чого ж твої дружечки не співають, а тільки плачуть? Ой нащо нам таке весілля нещасне, Ой нащо нам таке горенько завчасне! (№ 407).</p> <p>Як ты свої ніжки ни замастила, Як-ісь на вісілічко просила. Йй-йой-йой, ци всю-сь родинку спросила, Бо ты мене ся ни звідала, куды йти просити на вісіля? Дітинко моя, зозулько моя, Бо тебе чужді люде збирали. Йй-йой-йой, ци в тебе родинки ни было, Вбы твою кісочку розплели, Вбы твою кісочку розчесали, Зозулько моя, дітинко моя, Тебе всі людкове чужді выладжовали. Дітинцьо моя, мене ни допущали, вбы я ся ни дивила /.../ Устань, дітинко, устань /.../ Дітинцьо моя, будут люде казатки, Що ты така лінива, Як тебе за нивістку брати? (№ 847).</p> <p>Я ни видджу твого молодого, Я ни видджу твою пару (№ 853).</p> <p>Та якого ж ты соби князя обибрала, Такого тайного, що й мени не обявила (№ 107).</p> <p>Яке сумне вісілічко твоє /.../ Повідж міні, відки в тебе молодий, Що я його ни виджу, ни родинку, ни його? (№ 847).</p> <p>Мы тобі ши віно ни ладили, Мы тебе ши ни думали віддавати (№ 853).</p>
<p>Мотив з'ясування причини смерті</p>	<p>Чого ты на нас розгнівився? Чи я тобі правды не говорила? Чим я тебе так прогніввила? (№ 19).</p> <p>Чы я тобі, мій таточку, пыточкы не подавала, Чы постилонькы не перестыла? (№ 33).</p> <p>Та хіба ж я тебе поганим словом назвала, Та хіба ж я тобі істонькы не давала? /.../ Чи я ж тебе не любила, Чи я ж тебе не кохала, Що ти ж мене покидаєш (№ 281).</p> <p>Та чим же я тебе прогніввила, Та чим же я тибі ни вгодила? Та я ж тибі, кажись, нічим і ни нагрубила (№ 198).</p> <p>Чим ми Бога прогніввили, Шо ви нас, мамко, сирітков лишили? (№ 897).</p> <p>А як же ж я так прогрішила, Шо мене так Бог обідив, Шо моїх молодежких діток забрав од мене (№ 792).</p> <p>Моя й матинко, моя й ластивко! В яким же ты мене зилльи купала,</p>

	<p>Що я в таке нещастя попала? Чы вы ж мене в польню, Що я до вас никола не прилыну, Чы я в таку минуту родылась, Чы я в такий час хрестылась? (№ 55).</p> <p>Чи я найгірніша всіх, Чи я найпоследніша всіх? Чи я вже така заклята? (№ 254)</p> <p>А де се на вас, моя матюно, смертонька узялась? Чы вас зазульки одковалы, чы вас соловейки ощебеталы?.. (№ 509).</p>
<p>Мотив <i>мертві</i> «забирають» <i>живих</i> і прохання голосильниці «забрати» її</p>	<p>Якои ж вы, татусю, темної ночі прыбувалы, Що в нас матинку одибралы? (№ 70).</p> <p>Мамко моя, мамко, Нащо ви мені дитинку взели таку маленьку? (№ 910).</p> <p>Моя бабусино, моя голубочко, коли ви прелітали, Шо ви у нас матинку перемовляли (№ 208).</p> <p>І братіку мій, і мамочко, В яке ж ви віконечко влітали, Що в нас кохану Лідочку забрали? Якби ми знали, то ми б її віконечка та й позакривали (№ 398).</p> <p>Ой ньенько наша, голубко, Устрічай свою дочку та промітай її доріжку. І нащо ти її так зарані забрала від нас, Вона ж в нас була як хазяйка, Вона ж нами розпоряджалась, А тепер ми остались, як горох при долині: хто йде, той скубе, Хто хоче, той накидається, І нема кому оступитися (№ 321).</p> <p>Ой мамочко ж моя рідная, А нащо ж ви в мене такого чоловіка дорогого забрали, З такими золотими руками?.. (№ 1124).</p> <p>Та діточок моїх молодісінських забрали, А мене, старісіньку, й покинули (№ 618).</p> <p>Иды, мое дитятко, в далеку дорогу Та приготов тамь биля себе й мыни мистечко, Скоро й мене дожидайся, в гости сподивайся... (№ 27)</p> <p>Йой Боже мій, Боже мій, заберіть мене вже коло них. Ай бо їм добре тут лежати, а мені дуже тяжко жити (№ 1185).</p> <p>Батечко, соловеечко, забирай же и мене с собою несчастную. Да я ж уже и так нагорювалась и наскыталась на билому свити (№ 28).</p> <p>Та прыбувайце, таточку, за мною, необаряйте. Та вы думаете, таточку, що мени добре жыты, Що я мед-выно пью, а я, таточку, гиркы слёзы лью (№ 43).</p> <p>Моя титусю, моя риднесенька! Передайте моим родытелям поклон. Кланяюсь им нызьким поклоном, прыятним словом. Нехай и по мене, нещасницю, не обаряють.</p>

Показчик основних мотивів, тем і метафоричних номінацій

	<p>Вони ж думають, що мени тутечка добре жыть, Вони ж думають, що я мед-вино пью, А я, титусечко, гирки слёзы лью (№ 119).</p> <p>Прынимайте ж мене, моя матинко, до себе, И прыгортайте мене до себе, И пробирайте мени мистечко биля себе. Та я ж буду вам пыточкы подавать и постилоньку перестылать (№ 73).</p> <p>Хай він мене до себе прийме, Хай він мене до себе пригорне (№ 8).</p>
Мотив <i>доглядати</i> <i>смерть</i>	<p>Ми б же ж родиночкою рятували, Ми б же ж до тебе смерті не допускали. І братіку мій, і мамочко, В яке ж ви віконечко влітали, Що в нас кохану Лідочку забрали? Якби ми знали, то ми б тії віконечка та й позакривали (№ 378).</p> <p>Я ж твоей смертоньки да не дозырела, Да я ж твоей смертоньки не доглядила, Бо не сподивалась, що ты так скоро умреш (№ 20).</p> <p>То нащо ж тобі така смерть, що коло тебе нікого не було? (№ 1135)</p> <p>А ми ж твоєї смерті не достерегли, А може, б ти що сказала (№ 1136).</p>
Мотив <i>забажати нової</i> <i>хати</i>	<p>Та якої, моя матинко, хаточки забажали: Смутной та й невеселої, Темной та й невядной. То хаточка и без викон, То хаточка и без дверей. Та в ту хаточку и витеер не віе, И сонечко не гріе. И сонечко туды не сходыть, И ништо в ту хаточку не заходить (№ 74).</p> <p>Яку тобі хаточку та роблять: Ні викон, ні дверей, Та ні верха нема. Та ні вітер не провіе, Та ні сонечко не пригріе, Та ні дрібен дощик не зайде (№ 262).</p> <p>Та якої вы соби хаты забажали, Темной та невядной, Смутной та невеселої. Та сюди й витеер віе, Сюди й сонечко гріе, Туди й витеер не завіе И сонечко не загріе (№ 37).</p>
Мотив <i>запрошення в</i> <i>гості</i>	<p>Коли ж мыни тебе в гости до себе ждати: Чи од Миколы, а чи николы? Матинко, рыбонько ж моя, Да колы ж мыни для тебе столы застелаты, Да видкиля ж мыни тебе вызыраты:</p>

	<p> Чи с тій глибокою долины, Чи с тій високою могили? Моя матинко, моя голубонько! Да я ж вийду на шлях, Да все буду вызирати да прислухатись, Чи не иде моя матинко до мене в гости. Моя риднесенька, заберай мене безщасною с собою (№ 20). Да скажи ж мыни, колы ж тебе в гостоньки сподиватись, Да колы ж мыни дороженьки для тебе промитаты, Да колы ж мыни столы застелаты. Батечко, солловеечко, забирай же и мене с собою несщасною (№ 28). Та видкиля жь вась, мій таточку, виглядять, Та видкиля вась, мій таточку, вызирать? Чы вась зь поля, Чы вась зь моря, Чы зь високою горы, Чы зь чужою чужыны? Та не идить, таточку, полямы, бо нижкы поколете, Та не идить, таточку, берегамы, бо потонете, А идить, таточку, тими дорожкамы, куды й мы идемо, Куды мы за вама слизонькамы стежки прыльемо. Та на якихь вась, таточку, святкахь дожыдять, Колы задля вась столы застылять? Чы на Риздвяныхь святкахь, Чы на Велькодныхь святкахь, Чы на Святу недилоньку? На Риздвяныхь святкахь снижкы стежкы, дорожечкы позамитають, А на Велькоднихь святкахь великымы водамы позалывае, А на Святу недилоньку спорышамы позаростають. А мы будемь спорыши стругать, Та свого батенька вь гостонькы дожыдять. Тай садочки цвितуть и зузуленькы кують, А я вийду водыци брать та буду солловеикивь пытать: «Вы зузуленькы сывесенькы, Солловеечкы малесенькы, Высоко литаєте, багато свита выдаєте, Чы вы не чулы моего батенька ридненького, Чы не бачылы моего батенька старенького?» А зузуленькы литають та кують, Та биднымь сыротамь жалю завдають (№ 31). Та скажи ж мені, моя дитино, Коли тебе й у гості виглядять: Чи раннею весною, чи пізнєю зимою? Весною стежечкы позаростають, А зимою снігом позаміта. Та скажи ж мені, моя дитино, Коли тебе у гості виглядять? Та я ж буду стежечкы промитать, А зимою доріжки прокидять, А тебе все в гості виглядять (№ 300). </p>
--	--

Показчик основних мотивів, тем і метафоричних номінацій

<p>Мотив <i>пошук і впізнання померлого</i></p>	<p>Де ж я буду вас шукать, де вас пытать? Чы вас, мій таточку, миж косарямы, Чы вас поміж плугама, Чы поміж гребцяма? (№ 46).</p> <p>Куды мени йты, щоб свою матинку знайты? Та пиду я юлочкамы, Та сьдыть чужи матери купочкамы, Я в кажну купочку загляну, Та я вас, моя матинко, не пизнаю (№ 55).</p> <p>І як ти прилітатемеш: Чи соловеечком, чи горобеечком? І на которой ти груші сідатимеш, До я вийду тебе познавати (№ 523).</p> <p>Да я тебе, мамонько, шукатиму, Да я тебе, утінко, й познаватиму, Да негде й не познаю. Я ж буду заглядати по всіх куточках, Чи не лежить де моя матіночка, Чи не лежить де моя утюночка (№ 594).</p> <p>А мій братіку! Стрічай та впізнавай свою матінку, А як не визнаеш, так людей питаеш (№ 316).</p> <p>Стрічайте, виглядайте мого синочка і пізнавайте, До вас іде у родину, так його і захистіть, І ви пробачте йому, що й не так, Допоможіть йому. І впізнавайте ж! (№ 757).</p>
<p>Мотив <i>пошук малярів</i></p>	<p>И де тебе, матинко, узяты: Чы тебе змалюваты, чы тебе заслужыты, Чы тебе, моя матинко, заробыты? Де я не ходыла, де я не блудыла, Та не знайшла матинкы, що мене вродила (№ 57).</p> <p>Та де ж ті малярі, що малюють матері, Та де же ті крамарки, що продають матінки. Та тебе ж, матінко, ні купити, ні заслужити. Измалюю тебе, матінко, у світлиці на скамниці. На поріг ступаю, на матінку гляну.. (№ 257).</p> <p>Та нема тих крамарив, Що продають ридних батькив (№ 35).</p> <p>Якбы я ж знала, де мыни тебе взяты, Да тебе ж мыни не купыты, Да й не заслужыты, Моляра наняць – да й зрысоватьь. Да де ж тыйи моляры, що малюють матеры? Да де ж тыйи кромары, що продають матеры? Да де ж тыйи ярморки', що продаюця матерки? Якбы я знала, де тебе купыты, Я б серденько выколупыла – соби б матеньку купыла (№ 164).</p>

	<p>Та я ж вас не куплю, Та я вас не заслужу, Та я вас и не зароблю (№ 47).</p> <p>Та мени ж вас, моя матинко, ни купыть, Та мени ж не заслужить. Та нема тих городянок, що продають ридных мамок (№ 53).</p> <p>Та их тепер ни списать, Та их тепер не купыть. Та их нигде узять, Та их нигде и заслужить (№ 64).</p> <p>Та де тебе, синочку, списать, де тебе змалювать? Чи в лузі на калині, Чи в церкві на картині? Спишу я срібного, та й синочка не рідного, Спишу я золотого, та й синочка не такого (№ 384).</p>
Мотив <i>передати гостинець</i>	<p>Я б гостыничку подавала, та никим подать. Передала б я яблучко та вам не докотытця (№ 36).</p> <p>Що ж вам, матінка, та передавати? Передала б я пістомечко – так не дойде, Передала б я поклінчик – так вітром понесе, Передала б я яблучко – так зогніе, Передала б я булочку – так зацвіте (№ 261).</p> <p>Якый же я вам, таточку, поклон передам, Якый я вам, таточку, гостынець дам? Передам я булочку, то вона зацвите, Передам яблучко, то воно зогніе, Передам я бублычок, то вин закотытця, То так мое слово и мій гостинець до вас, таточку, не дойдетьця (№ 43).</p>
Смерть	<p><i>1. Хронологічне закінчення життя людини, остання подія в житті:</i> Та я ж тебе, матінко, слухала аж до самої смерти (№ 235). А яку ж ви мені печаль задали до самої смерти (№ 792). А хто ж мене догляне до смерті (№ 1093).</p> <p><i>2. Відхід, зникнення людини зі світу живих:</i> Як я твою смерть переживу? (№ 1153).</p> <p><i>3. Спосіб помирання, агонія:</i> Я ж не надіялась, що тобі така скоро смерть (№ 331). Да такої смертоньки нікому не має, як тобі є (№ 535). Повідж ми, повідж, яку ты смерточку мала? Бо на тебе смерточка была готова, ты на ходу вмерла, Ты з роботиці йшла та й на дорозі погинула (№ 855).</p> <p><i>4. Смерть як міфологічна істота:</i> А де на тебе ця смерть взялася, А чом же вона тебе не помилувала, А Бог би її скарав, що від таких дітей матір забрала (№ 1097).</p>
Дорога	<p><i>1. Дорога, дорожка, доріжечка, дороженька на той світ, далека, остання, послідня, сумна, велика:</i></p>

	<p>Дорога далека, Видтиля не йдуть, письма не шлють й словесно не переказують (№ 19). Та порадь мене на останній дорожещці (№ 226).</p> <p><i>2. Дороги, якими за життя ходив померлий:</i> Позаростають ти стежки-дорижки, де ти ходив. Запылетця тее дилечко, що ты робыв (№ 19). Позаростають стежки, дорижки, де ходылы твои нижкы... (№ 24). Найчастіше ці дороги позначають формулою стежки й доріжки (стежечки й доріжечки) із дальшим римунням зі словом ніжкы.</p> <p><i>3. Дорога, яку померлий минає, коли йде на той світ:</i> Та зайди ж хоч до своєї хрещеної, Може, вона тебе краще вшанує та заховає, Коли погано було жить тобі у рідної матері. Ой зайди ж, синочку, Ось і ворота її, мій голубчику! (№ 250).</p> <p><i>4. Дорога на якій розпитують про померлого в птахів і зустрічають його в гості:</i> Да я ж выйду на шлях, Да все буду вызыраты да прислухатись, Чи не иде моя матинко до мене в гости (№ 20). А я выйду за вориточка та й буду пытать: «Вы зозуленькы сызесенькы, А соловейкы малесенькы, Та вы высоко литаєте, Вы далеко буваєте, Чы не чулы, чы не бачылы моеї дружынонькы виренькой? (№ 77)</p> <p><i>5. Дороги небезпечні для повернення померлого в гості:</i> Та не идить, таточку, полямы, бо нижкы поколете, Та не идить, таточку, берегамы, бо потонете (№ 31). Не идить полемъ, бо нижкы поколете, Та не идить водыцею, бо потонете, Та не идить лугама, бо поблудете (№ 115).</p> <p><i>6. Дороги безпечні для повернення померлого в гості, приготовлені голосильницею для цієї мети:</i> А идить, таточку, тумы дорожкамы, куды й мы идемо, Куды мы за вама слизонькамы стежки прыльемо (№ 31). Идить же вы степама та бытымы дорожкамы, Що я й промитала васылечкамы. Та я й васылечкамы промитала И слизонькамы прылывала. Та я ж буду дворы вымитать и столы застылатъ. Та я ж буду виконечка одсுவать И своих родытелив в гости выгядать (№ 33). А идить стежечкамы та бытымы шляхама, Та до насъ и въ гостонькы прыбудете (№ 115).</p> <p><i>7. Дороги на тому світі:</i> Татусеньку мый, голубонько! Устричай же мою матинку, Стричай и мистечко пробырай,</p>
--	---

	<p>Дорыженьку промитай И столыки застилай (№ 168).</p> <p>Мойи братики, мойи ридненьки, Вставайты вы край дороженьки И сосричайты свого гостя дорогого (№ 186).</p> <p>8. Уявні дороги, куди може виряджатися померлий: Куды вы выбираетесь, Чы в Крым, чы в Рым, чы в дорогу по силь? (№ 32).</p> <p>А куды вы, моя матинко, выражається, Та куды вы, моя матинко, убираетесь: Чы вы на заробиткы, моя матинко, Чы вы на слободы, моя матинко! Та з заробиток, моя матинко, додому йдуть, А з слобид, моя матинко, писёмця ждуть, А вы сами, моя матинко, не йдете И до мене писём не шлете (№ 74).</p> <p>Нащо ж ты од нас выйижаеш? Нащо тоби мойи сыночки ворота одчиняють? У яку ты дороженьку выйижаеш? Чы ты на ярмарок, чы на заробытки?.. (№ 182).</p>
Птахи	<p>Моя й матинко, моя й голубонько, Моя матинко, моя зозуленько, Моя матинко. моя ластивочко (№ 61)</p> <p>Бо я ж выйду водыци браты, Зузули куватымуть, а соловейкы щебетатымуть. Я буду соловеечка пытаты: «Соловеечку, ты мій братику, Чы ты не чув, чы ты не бачыв мого батенька? Чы не йшов, чы не йихав до мене в гостонькы, Бо я вже давно дождаю ёго, И столы позастылала, и ку'бочкы понаповняла, И дороженькы попрочыщала, Та свого батенька в гости виглядала» (№ 38).</p> <p>Та я ж тепер степама йтиму, як голубка густыму, Та я садамы литатыму, як зузуля куватыму (№ 39).</p> <p>Загудить, голубонькы, на хати — та збудить мою матинку з кровати, Загудить, голубонькы, на свитлыцы — та збудить мою матинку с камныци, Та гудить, голубонькы, на прорози — та збудить мою матинку у дорози (№ 56).</p> <p>Голуби, загудить на оселі та збудить мого діда у постелі. Загудить, мої голуби, на хатнім порозі, Та збудить мого діда на останній дорозі (№ 259).</p> <p>Моя дорога пташычка! Та де ж ты тепер будешь, Та куды ж ты, моя пташычко, улитаеш, мене покидаеш? Та колы ж я тепер тебе побачу? Ох, мій сыночку, мыле дытятко, дорога пташычко! (№ 22)</p>
Місце	<p>Я ж собі містечко оставила, А тепер же ж тебе прийшлося там положить,</p>

	<p>А я ж собі оставила, Нашо ж ви у мене містечко позабирали?.. (№ 447). Нашо тобі та хата невесела? Чи то ті мало місця було? (№ 683). А я ж ніколи в хаті місця не наховаю, А мої дітоньки, а мої рідненьки! (№ 792). А тепер же я не можу собі місця найти (№ 1168). На кого ти Василя братчика лишив? Він нікого не мав. Ой який він сумний ходи, Він собі місця не находити (№ 1185).</p>
Гостина	<p><i>1. Номінація померлого:</i> Ій-йо-йой, сестричко наша, гостинко наша (№ 855). Татинко моя, гостинко моя (№ 856). <i>2. Номінація похорону, часто з епітетом сумна, з імпліцитним значенням несподіваності:</i> Чому не шануєш своїх бояр та дружок, Що прийшли до тебе в гості (№ 249). На яку-сь ня сумну гостинку вызвала, на яку (№ 855). На яку я гостинку до тебе попала (№ 862). Встань, подиви сі, що походили сі роди блискі і далекі до тебе в гості. Встань, погости їх, чим маєш, Щоби ни вітказували вітак на тебе і на мене (№ 1049). <i>3. Відвідини, пригощання, які вже більше не відбудуться через смерть близького родича:</i> Та нікуди ж тепер міні в гості ходити, Та ні с ким буде про своє горичко говорити (№ 194). Ей діти мої, ви вже до мене ніколи в гості не прийдете (№ 923). Та до кого ж я тепер в гостечки ходитему? (№ 212). До кого ж я буду, бідна, приходитойки в гостинку? (№ 811). Го'стиньки наші минулися, І родина наша минулася, І гостина минулася... (№ 1024). <i>4. Ритуальне обрядове пригощання учасників похорону:</i> Ій-йо-йой, Лесько моя, дітинко моя, Чого-сь тільки доста напросила? Я ся на тільки ни заладила, Я тільки гостинку людьом ни гонна дати (№ 847). <i>5. Гостина, яку влаштовують раніше померлі новоприставленому:</i> Ій-йо-йой, повідж ми, дітинко, повідж, Яку ти татко гостинку заладив? Ци довго-сьте ся гостили, дітинко? Ци довго-сьте говорили? (№ 848). Ій-йо-йой, татцю мій, татцю, повіджте ми, повіджте, Ци заладила вам мамка гостинку? Бо вже від нас пішла півтора року та й ни приходила й раз до нас. Ій-йо-йой, повіджте, татцю, як вас мамка привитала, Як-істе з нев говорили (№ 851). Та сподівайтесь своєї сестрички до себе в гості (№ 241).</p>

	<p>Виглядай же, моя донечко, до себе в гості, а я не забаруся (№ 1084).</p> <p><i>6. Запрошення померлого в гості на календарні свята (див. Мотив запрошення в гості):</i> Та коли мені тебе в гості дождати, Та коли міні столи застилати, Чи на Різдво, чи на Великдень, чи на Святу неділю? (№ 255).</p> <p><i>7. Обрядове пригощання майстрів, які робили домовину:</i> Чому майстрам ни даєш гостинку? Йй-йой-йой, кумцьо моя золотийка, Вже хатку збудували, що їм гостинку ни даєш? (№ 849).</p> <p><i>8. Таємне відвідання померлим своєї родини, коли він «забирає» когось із живих, а також запрошення померлого в такі гості:</i> Татку мої, а ви коли у нас в гостях були, що нашу мамку до себе узяли? (№ 982). Коли ви в гостях були у мене, що мого чоловіка до себе узяли? (№ 984). Та прийдїт за мнов в гостинку. Ой возміт мене з собою (№ 1016).</p>
Оселя	<p><i>1. Хата як жива істота:</i> Яку хату Петька построїв, красавицю (№ 785). Хатка моя рідненька! Я ж тебе мазала, Я ж тебе строїла після війни, А тепер я тебе кидаю! (№ 484).</p> <p><i>2. Хата — домовина:</i> Чого ж ти забажав, наш соколи ясний, якої ти хатки забаб! Подивись на нюю — яка вона смутна, невесела, В нюю і сонце не загреє і вітер не завіє. Як ти там сам жити будеш? (№ 979).</p> <p><i>3. Хата — дім, де жив померлий:</i> Та в нас же хата, хочь вона і старесенька, то вона і виднесенька, А вамь же зробылы новесеньку та темнесеньку (№ 212). В яку темну та холодну хатину? Чому покинув свою велику та світлу (№ 250). Подивися, хата своя, яка хароша, А ти вибрав отаку, Нашо ж воно тобі нужне? Там же ні сонця, ні пташечка не заспіває, Нїде нічого ніяк... (№ 734).</p> <p><i>4. Хата — змінений, осиротілий дім після смерті когось із сім'ї:</i> Чого ж ти хату нашу зробила сумну та невеселу (№ 308). Без тебе хата, наче пустка стала (№ 1085). Та и ти сини, и та хата, Такъ у хати не та правда. Та и та хата и та стриша, Та у хати не та утиха (№ 51). Шо пиду в хату, Та жь сама хата — та не та й правда, Та ти ж пороги — та не ты й розговори. Та в хати й та й пич — та не та рич!.. (№ 139).</p>

	<p>Ой дочечко, дочечко! Да хата великая, Ой хто ж будзе по юй ходзіці? (№ 608).</p> <p><i>5. Хата — оселя померлого в потойбіччі:</i> Лагодь йому хату кращу, Промітай йому стежечки та доріжечки (№ 250).</p> <p>Та я прыхылюсь до холодной стины, Та стина не нагріе (№ 35).</p> <p>Стіна: Чы мени до холодной стины, Чы мени до чужої чужыны? Що холодна стина не нагріе, А чужая чужына не пожаліе (№ 72).</p> <p>До кого ж я прихилиюся? Одна стіна — глуха, Друга стіна — німа, Третья стіна — холодная, А лягаю спать голодная (№ 322).</p> <p>Вікно: І братіку мій, і мамочко, В яке ж ви віконечко влітали, Що в нас кохану Лідочку забрали? Якби ми знали, то ми б тії віконечка та й позакривали (№ 378).</p> <p>Коли ж ви прилітали, Коли ж ви мою матінку одібрали? Чи ви в віконечко влітали, чи у дверечки входили? (№ 211).</p> <p>Та прылеты ж до мене в гости та сядь на оконечку, Та ты ж будеш буркутаты, а я буду кувати (№ 84).</p> <p>Да й сяду я коло оконечка, Да й буду я дивитись, чи не приде мій хазяїн? (№ 525).</p> <p>Поріг: На порозі стояла, Зозуленька кувала, А я ж про свого братіка В неї питала (№ 10).</p> <p>Ключі: Повіджте ми, де ключики будут від вашої хатки, Вбы-м до вас приходила із своїми діточками, із своїми онуками (№ 846).</p> <p>Повідж міні, де бдут твої ключики Від твоеї хатки, обы я прийшла (№ 847).</p> <p>Ій-йо-йой, повіджте, татцю, повіджте, Де будут ключики від нії стояти. Ій-йо-йой, як прийду до вас, обысте мня пустили, бо я їх ни найду. Ій-йо-йой, в вас ключики твердийкі, що я ї ни розімкну. Ій-йо-йой, ключики ни бду глядатки, У вас ключики — сыра земляца та й зелена травиця (№ 851).</p>
Сліди	<p>Як ми будем мати другого тата, А він нас буде бив.</p>

	<p>Аби ми знали в котрі твої сльідоньки вступати (№ 797).</p> <p>Мамочко моя, устань, устань Та нароби мені слідочків (№ 1181).</p> <p>А тепер позаростали твоїи стежки-дорыжки, де ты ходыла. А тепер пойду я тьльки у зелений садочок, Да вырву я кленовый лысточок, Да прыкрыю я своей донечки слидочок, Шоб и зозули не кувалы, Шоб и пташеки не леталы, Шоб моей донечки слиду не истопталы... (№ 176).</p> <p>Станьте, мамко, станьте, Та походїт по своїм подвіречку, Та наробїт нам слїдочків! Ми будем ті слїдочки збирати, Будем васильчыками їх обтикати Та по тих слїдочках вас, мамко, будем пізнавати (№ 1015).</p> <p>Та я ж до вашого слїдочку препода temu, Та я ж вашого слїдочку шукатему: Та як весною водою слїдочки ваши позалевае, А ок Святий недїлі травичкою позаростае... (№ 211).</p> <p>Та я до дорожки преподала, та вашого слїдочку шукала, та я не найду. Та я ж травицю прогїбала, та я ж слїдочка шукала (№ 212).</p> <p>А як ми тебе будем забувати, А ми твоїх слїдочків шукати — й не найдемо (№ 1143).</p> <p>Позаростали слїдоньки зеленою муравою, Куди мої мамунця ходили (№ 1069).</p> <p>Устаньти, мамко, подивїтси: На зилені травичкі ваші слїдочки заростають (№ 1018).</p> <p>Встань мій татку, встань, Та нароби мені слїдочків коло хати, А я буду ходити та ці слїдочки буду збирати, Та їх буду в білий папірчик завивати, Та їх буду коло душі носити. Нароби слїдочків, би я їх споминала, А я буду ходити та й буду прилякати Та й ці слїдочки буду цілувати, Та й вас буду згадувати, мій татку (№ 1191).</p> <p>Куди не йтиму, та твій слїд уздрїну. За що не візьмусь, та твою працю оплачу (№ 318).</p> <p>Не послїжу тя, Не буде твоїх слїдів Нї на росици, Нї на водиці, Нї на яким поступочку! (№ 888).</p>
Правда і слово	<p>Моя мамочка, моя правдочка, Моя дорога й моя золота, Й моя правдочка, й моя порадонька! (№ 275).</p> <p>Моя матинко, моя й правдонько!</p>

<p>Моя матинко, моя й покровонько! Моя матинко, моя й розмовонько (№ 56). Моя зузунька сьвесенька, моя правдонька вирнесенька! (№ 146). Мій хазяїне, моя й пара дорога, моя й правда дорога! (№ 78). Мій хазяїне, моя й правда прехороша (№ 79). Сыну мій, правдо моя! (№ 99). И мое слово вирнее, мое слово правдыее, И моя жалобныця, и моя порадыня, и моя заступныця... (№ 174). Та моя донечко, моя і правдо дорога (№ 216). Моя дочечка, моя радочка, моя правдочка! (№ 268). Зустрічайте свою правнучку, Зустрічайте нашу правдочку (№ 407). Та до кого мы будем ходыть, Та до кого правду носить? (№ 65). Та до кого ж я тепер правду носитему? (№ 212). Та кому ж я буду свою правду казать (№ 274). До кого ж ми тепер будемо ходити Та свою правдоньку носити? (№ 404). Кому я всю правду розкажу (№ 10). Мій хазяїну й моя правда вся! (№ 272). Кому ж я тепер буду всю правду казать! (№ 459). Ми вже від нікого не будем мати правди... (№ 904). Правдо моя закопана (№ 1185). А ты со мною ны словечка, ны повсловечка (№ 161). Та хто ж тепер зо мною словечком поділиться (№ 198). І кому вони таке слово скажуг, татуню, як вам (№ 1189). С ким буду слово розмовляты?.. (№ 179) Обізвись, сину, хоч одним словом до мене. То я його у платочок зав'яжу і в скриню положу. Буду до скрині ходити і до твого слова говорить (№ 349). Встаньте та подивітї до нас, хоть одно слово! (№ 906). Хоча ж одним словечком на останьной дорожечи, муй братику!.. (№ 510). А поглянь же на них хоч одним оком (№ 1167). Буду виглядати, у зозулі правдоньки питати (№ 419). Ой де та зозуленька, що вона кувала, Ой чого вона нам правдоньки не сказала, Де вона мого хазяїна поділа? (№ 400). Передай нам словечко хоть сывою зузулею. Бо мы будем рано вставать та ии пытать: Ты, зозуленько сьвенька, Ты далеко буваеш, багато выдаеш, Чы не бачыла де нашего братика ридньенького? (№ 128). А дожду я весны: соловейко буде щебетаты, а зузунька куваты, А я буду своей ньеньки пытаты,</p>
--

	<p>Та, може, вона словами переказувала. Мабудь, виттыль ны пысьма не шлють, Ны словами переказують (№ 154).</p> <p>Чого ты на насъ розгнівися? Чи я тобі правды не говорила? Чимъ я тебе такъ прогнивыла? (№ 19).</p> <p>Та чи ми ж вам правдоньки не казали (№ 350).</p> <p>Чы я тобі, моя матинко, гирке словечко сказала? Чым я тебе, моя матинко, розгнивыла (№ 56).</p> <p>Хто вам гирке слово сказав, Чы вам дочки, чы вам сыночки гирке слово сказали? Чым вони вас огорчылы, що вы такои хаты забажалы темной, невеселои? (№ 65).</p> <p>Правда — ‘точно інформація про своє життя’: Ми ж і не думали і не гадали, Шоб ви од нас пішли і правдоньки не побалакали (№ 350).</p> <p>Та я ж вам и правдоньки не скажу (№ 39).</p> <p>Правда — ‘щира, корисна порада’. Та де ж я буду вас шукать, Та в кого правдоньки питать. Та чужі люди не скажуть, А тільки осміють і скажуть сирота, ледащо (№ 301).</p> <p>Вин мене не порадить, вин мени правды не скаже /.../ И в кого я буду, моя матинко, правды пытаты, И хто мене буде поражаты? (№ 60).</p> <p>Своім добрим словом всьому помагав (№ 420).</p> <p>Правда — ‘скарги на важку долю’: До кого ж я піду Свою правду розкажу? /.../ Кому ж я розкажу правду? (№ 461).</p> <p>Кому я буду щіру правду казати? (№ 560).</p> <p>Хто мені щире слівце і правду роскаже? (№ 596).</p> <p>До вас, до вирнойи правды поспишалася (№ 509).</p> <p>Правда — ‘справедливість, справедливе ставлення’: Бо сироти ніколи правди не мают, Бо сироти рано встают, До полудня обіду чекают. До полудня обіду чекают та пізно лягают (№ 1015).</p> <p>Правда — ‘захист’: Ми вже пропали навіки, Нема нашої правди (№ 1190).</p> <p>Правда — ‘звичний сприятливий уклад життя’: Та и ти сины, и та хата, Так у хати не та правда (№ 51)</p> <p>Нащо ты тих диток посыротыв? У их же нема ни хаточки, Нема ни правдочки! (№ 83).</p>
--	--